

Lokalni porezi - Ovlasti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Broj klase:410-01/17-01/700

Urudžbeni broj:513-07-21-01-20-11

Zagreb, 28.08.2020

Odluke jedinica lokalne samouprave kojima se propisuje plaćanje lokalnih poreza

Odredbom članka 20. Zakona o lokalnim porezima („Narodne novine“, br. 115/16. i 101/17.; dalje u tekstu: ZLP) propisano je da jedinice lokalne samouprave mogu uvesti sljedeće poreze: prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, porez na kuće za odmor i porez na korištenje javnih površina.

Prema odredbi članka 42. stavka 1. ZLP-a, ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave odluči uvesti neki od navedenih poreza, ono svojom odlukom utvrđuje:

1. za potrebe plaćanja prireza porezu na dohodak: visinu stope prireza porezu na dohodak,
2. za potrebe plaćanja poreza na potrošnju: visinu stope poreza na potrošnju i nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza,
3. za potrebe plaćanja poreza na kuće za odmor: visinu poreza na kuće za odmor, a ovisno o mjestu, starosti, stanju infrastrukture te drugim okolnostima bitnim za korištenje kuće za odmor, i nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza,
4. za potrebe plaćanja poreza na korištenje javnih površina: što se smatra javnom površinom, visinu, način i uvjete plaćanja poreza na korištenje javnih površina, kao i nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza.

Nadzor nad primjenom ZLP-a i propisa donesenih na temelju ZLP-a provodi Ministarstvo financija, Porezna uprava (dalje u tekstu: Porezna uprava), što je propisano odredbom članka 53. ZLP-a, a odredbom članka 54. ZLP-a propisana je novčana kazna za odgovornu osobu u jedinici lokalne samouprave ako donese odluku suprotno ovlastima iz članaka 41. - 44. ZLP-a. Naime, donošenje odluka suprotno danim ovlastima u ZLP-u, predstavlja prekršajnu odgovornost odgovorne osobe u jedinici lokalne samouprave koja može biti kažnjena za prekršaj novčanom kaznom od 5.000,00 do 100.000,00 kuna.

Ministarstvo financija u okviru svoga djelokruga, a u skladu sa Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13., 137/15., 123/17. i 98/19.), obavlja nadzor nad zakonitošću općih akata koje u samoupravnom djelokrugu donose predstavnička tijela općina, gradova i županija te ako ocijeni da je opći akt u suprotnosti s Ustavom i zakonom, može donijeti odluku o obustavi od primjene općeg akta. Nakon donošenja odluke o obustavi od primjene općeg akta Ministarstvo financija, u skladu s odredbom članka 82. stavka 1. navedenog Zakona podnosi Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za ocjenu zakonitosti obustavljenog akta.

Dakle, svaka odluka donesena suprotno odredbama ZLP-a podliježe ocjeni zakonitosti koju provodi Visoki upravni sud Republike Hrvatske, a na prijedlog Porezne uprave.

S ciljem smanjenja broja nezakonitih odluka koje podliježu ocjeni zakonitosti, u nastavku ukazujemo na najčešće nepravilnosti u odlukama jedinica lokalne samouprave kojima se uređuje plaćanje lokalnih poreza te pozivamo jedinice lokalne samouprave da, uzimajući

u obzir navedeno, pravovremeno donesu odluke kojima će urediti plaćanje lokalnih poreza odnosno izmijeniti postojeće odluke (ako za tim postoji potreba) i da o nas o tome obavijeste u propisanom roku i na propisani način.

- Nepoštivanje rokova za donošenje i primjenu odluke

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave koje se odlučilo na uvođenje nekog od lokalnih poreza bilo je obvezno do 30. lipnja 2017. donijeti novu odluku kojom propisuje plaćanje lokalnih poreza te donesenu odluku po potrebi uskladiti s izmjenama ZLP-a do 15. prosinca 2017., a odluka donesena na temelju Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 117/93., 69/97., 33/00., 73/00., 127/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02., 147/03., 132/06., 26/07., 73/08., 25/12., 147/14. i 100/15.) se, prema ZLP-u, primjenjivala samo do donošenja nove odluke i to u dijelovima koji nisu u suprotnosti s odredbama ZLP-a. O navedenom su jedinice lokalne samouprave obavještene više puta.

Dakle, **lokalni porezi se ne mogu utvrđivati na temelju odluka koje su donesene na temelju Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave** jer navedeni Zakon više nije na snazi te za isto nema pravne osnove, nego se primjenjivati mogu samo odluke koje su donesene na temelju ZLP-a.

Odredbom članka 42. stavka 2. ZLP-a propisano je da se odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave kojom se propisuje i uređuje plaćanje poreza na potrošnju, poreza na kuće za odmor i poreza na korištenje javnih površina može mijenjati najkasnije do 15. prosinca tekuće godine, **s primjenom od 1. siječnja iduće godine.**

Iznimno, prema odredbi članka 42. stavka 3. ZLP-a predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može tijekom godine donositi odluke o prirezu porezu na dohodak, koje se moraju objaviti u "Narodnim novinama", a **stupaju na snagu prvoga dana u mjesecu nakon mjeseca u kojem su objavljene u „Narodnim novinama“.**

Navedene odredbe ZLP-a primjenjuju se bez iznimke, o čemu je 20. travnja 2020. izdano mišljenje KLASA: 410-01/20-01/938, URBROJ: 513-07-21-01-20-2, koje je dostupno [ovdje](#), te nema pravne osnove da jedinica lokalne samouprave u svojoj odluci drugačije propisuje stupanje na snagu i primjenu odluke.

- Uređivanje pitanja za koja jedinica lokalne samouprave nije ovlaštena

Kako je ranije navedeno, ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave odluči uvesti neki od navedenih poreza, ono svojom odlukom utvrđuje:

1. **za potrebe plaćanja prireza porezu na dohodak**

- visinu stope prireza porezu na dohodak,

2. **za potrebe plaćanja poreza na potrošnju**

- visinu stope poreza na potrošnju i
- nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza,

3. **za potrebe plaćanja poreza na kuće za odmor**

- visinu poreza na kuće za odmor (ovisno o mjestu, starosti, stanju infrastrukture te drugim okolnostima bitnim za korištenje kuće za odmor) i

- nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza,

4. za potrebe plaćanja poreza na korištenje javnih površina

- što se smatra javnom površinom,
- visinu, način i uvjete plaćanja poreza na korištenje javnih površina i
- nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza.

Propisivanje odredbi kojima se uređuje tko su porezni obveznici, što čini poreznu osnovicu, koji je način obračuna i plaćanja lokalnih poreza, tko je oslobođen od plaćanja lokalnih poreza, kome se može odobriti olakšica odnosno popust prilikom plaćanja lokalnih poreza, koja dokazna sredstva mogu poreznom tijelu poslužiti kao dokaz u poreznom postupku za utvrđivanje činjenica bitnih za oporezivanje i sl. nije u djelokrugu jedinice lokalne samouprave nego je navedeno propisano propisima više pravne snage tj. ZLP-om i Općim poreznim zakonom („Narodne novine“, br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20. i 42/20.). Nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu lokalnih poreza je dužno na odgovarajući način primjenjivati navedene propise više pravne snage te **nema pravne osnove da jedinica lokalne samouprave u svojoj odluci uređuje pitanja za koja nije izričito ovlaštena odredbom citiranog članka 42. stavka 1. ZLP-a.**

Primjerice, odredbom članka 26. ZLP-a propisano je da se porez na kuće za odmor plaća od 5 do 15 kuna/m² korisne površine kuće za odmor, a odredbom članka 42. stavka 1. točke 3. ZLP-a propisano je da predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave za potrebe plaćanja poreza na kuće za odmor svojom odlukom utvrđuje visinu poreza na kuće za odmor i to ovisno o mjestu, starosti, stanju infrastrukture te drugim okolnostima bitnim za korištenje kuće za odmor. Iz navedene zakonske odredbe proizlazi da je moguće propisati porez na kuće za odmor u rasponu od 5 do 15 kuna/m² korisne površine kuće za odmor ovisno o mjestu, starosti, stanju infrastrukture te drugim okolnostima bitnim za korištenje kuće za odmor, a činjenice je li određeni porezni obveznik strani ili hrvatski državljanin, ima li isti prebivalište na području vaše općine ili izvan toga područja, na koji način i od koga je stekao kuću za odmor i sl. nisu ZLP-om propisani razlozi za utvrđivanje različite visine poreza na kuće za odmor. Dakle, jedinica lokalne samouprave nije ovlaštena propisivati različit iznos poreza na kuće za odmor uzimajući u obzir državljanstvo, mjesto prebivališta poreznog obveznika, način stjecanja kuće za odmor i sl. jer to nisu okolnosti koje su bitne za korištenje kuće za odmor.

- Donošenje više različitih odluka kojima se uređuje plaćanje lokalnih poreza

Donošenje jedne odluke kojom se uređuju sva pitanja u svezi oporezivanja lokalnim porezima propisano je radi osiguranja transparentnosti prema poreznim obveznicima, koji bi u tom slučaju iz jedne odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave i iz ZLP-a mogli iščitati sve bitno za plaćanje lokalnih poreza na području određene jedinice lokalne samouprave. Uvidom u jednu odluku poreznim obveznicima trebalo bi biti razvidno koje lokalne poreze je predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave odlučilo uvesti, koje su stope odnosno visina tih poreza te tko je nadležno porezno tijelo za njihovo utvrđivanje i naplatu.

Nadalje, ZLP ne predviđa donošenje više različitih odluka kojima se uređuje plaćanje pojedinog lokalnog poreza te bi sve u svezi oporezivanja pojedinim lokalnim porezom trebalo biti propisano u odluci kojom je propisano plaćanje toga poreza odnosno kojom je taj porez uveden.

- Nedostavljanje odluka Poreznoj upravi na propisani način i u propisanom roku

Jedinice lokalne samouprave dužne su odluku svog predstavničkog tijela (uključujući sve izmjene ili dopune odluke) dostaviti Poreznoj upravi (u roku od osam dana od dana njezina donošenja radi objave na mrežnoj stranici Porezne uprave te radi preuzimanja ovlasti za utvrđivanje i naplatu poreza (članak 43. ZLP-a).

Cilj dostave odluka Poreznoj upravi je dostupnost odluka svim poreznim obveznicima te poslodavcima na jednom mjestu, ali i saznanje Porezne uprave o obvezi preuzimanja ovlasti za utvrđivanje i naplatu lokalnih poreza (ako su jedinice lokalne samouprave povjerile Poreznoj upravi obavljanje poslove u vezi s utvrđivanjem i naplatom poreza). Stoga je iznimno važno da jedinice lokalne samouprave dostave svoje odluke u zakonskom roku, kako bi Porezna uprava uskladila svoje postupanje s dostavljenim odlukama.

Jedinice lokalne samouprave odluku svog predstavničkog tijela dostavljaju Poreznoj upravi **isključivo na adresu elektroničke pošte: lokalni.porezi@porezna-uprava.hr** (odluku nije potrebno dostavljati u fizičkom obliku). Podsjećamo, jedinice lokalne samouprave putem navedene elektroničke pošte dostavljaju:

- potpisanu i pečatiranu odluku u .pdf formatu
- odluku u word formatu (radi objave na mrežnim stranicama Porezne uprave)
- broj „Narodnih novina“ u kojem je odluka objavljena (ako odluka sadrži odredbe o prirezu) odnosno službenog glasnika (ako je ista objavljena u službenom glasniku)
- kontakt podatke osobe zadužene za lokalne poreze kao i osobe koja istu zamjenjuje u odsustvu (ime i prezime, adresa elektroničke pošte i telefonski broj).